

Programmet för ekonomisk hållbarhet

Vår hållbara Bollnäs kommun

Dokumenttyp PROGRAM	Diarienummer 2022-00271
Beslutad av Kommunfullmäktige	Datum 2023-05-29 § 81
Dokumentet gäller för Samtliga nämnder och bolag	Reviderat -
För revidering ansvarar Kommunstyrelsen	Dokumentet gäller till 2027-06-30
För uppföljning ansvarar Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Kommunstyrelseförvaltningen
Dokumentet ersätter -	Delgiven i fullmäktige ---

Bollnäs kommuns styrdokument

Aktiverande

Syftar till förändring och utveckling

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

Reglerar redan befintlig verksamhet

POLICY – anger kommunens förhållningssätt till givna situationer

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Innehållsförteckning

Programmet för ekonomisk hållbarhet	1
Innehållsförteckning	3
1. Inledning och bakgrund	4
1.1 Bollnäs kommuns hållbarhetsstrategi	4
1.2 Ramverk och överväganden	5
1.3 Koppling till andra styrdokument och mål	5
2. Ekonomisk hållbarhet	6
2.1 Definition av ekonomisk hållbarhet	6
2.2 Målområden	6
2.3 Ansvar	8
2.4 Rådighet	8
2.5 Genomförande	8
4. Uppföljning och revidering	8
4.1 Uppföljning och ansvar	8
4.2 Revidering	8

1. Inledning och bakgrund

Bollnäs kommun har en vision om att skapa ett hållbart samhälle. Kommunens hållbarhetsstrategi med underliggande program för social-, ekologisk- samt ekonomisk hållbarhet utgör grunden för kommunens arbete för en hållbar utveckling under åren 2022–2026 med sikte på år 2030.

Programmen är koncernövergripande styrdokument som ger svar på vad kommunen vill uppnå och lägger fast de långsiktiga prioriteringarna och ambitionerna för Bollnäs kommunkoncern och ska beaktas i det dagliga arbetet. Programmen är ett av flera verktyg för att förverkliga och konkretisera kommunens vision:

Bollnäs kommuns vision

Bollnäs, möjligheternas kommun, har år 2030 en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglat av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.

Programmet för ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser för dagens befolkning och för kommande generationer.¹

För att uppnå målen i programmet är en förutsättning att kommunkoncernen samverkar med andra myndigheter, civilsamhälle, näringsliv, föreningsliv med flera.

Arbetet med programmen följs upp i samband med det årliga bokslutet. Se mer information under Uppföljning och revidering.

Programmet för ekologisk hållbarhet gäller för åren 2023–2027 och tar sikte mot 2030.

1.1 Bollnäs kommuns hållbarhetsstrategi

Bollnäs kommuns hållbarhetsstrategi tydliggör kommunkoncernens arbetet med de globala målen inom Agenda 2030 för att främja en hållbar utveckling. Bollnäs kommuns hållbarhetsstrategi ska ses som ett paraply med underliggande program och planer som har påverkan på måluppfyllelsen av Agenda 2030. Hållbarhetsstrategin ger en struktur för att visa hur underliggande planer, bestämmelser med mera kopplas samman för att hålla ihop hela kommunkoncernens hållbarhetsarbete.

En hållbar utveckling kan beskrivas som en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbarhetsstrategin förenar Bollnäs kommuns program för social hållbarhet, Bollnäs kommuns program för ekologisk hållbarhet och Bollnäs kommuns program för ekonomisk hållbarhet.

¹ ”den levande generationen bör ej förstöra vad de tidigare generationerna hopbragt till de efterlevandes gagn” – Kommunallagen 1953

Figur 1: De 17 globala målen (Agenda 2030)

1.2 Ramverk och överväganden

Det finns en mängd områden, lagstiftning, styrdokument och andra ramverk som kommunen har att förhålla sig till inom området för ekonomisk hållbarhet. Dessa finns på olika nivåer i samhället på global, nationell, regional och lokal nivå.

Programmet för ekonomisk hållbarhet har sin utgångspunkt i kommunallagen och FN:s 17 globala hållbarhetsmål - Agenda 2030.

Kommunallagen

Kapitel 11, 1§ - ”Kommuner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet” ”Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”

Kapitel 11, 2§ - ”Kommuner ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.”

Agenda 2030 – FN:s globala mål för hållbar utveckling

2015 antog FN:s generalförsamling 17 globala mål för att säkerställa en global hållbar utveckling som fick namnet Agenda 2030. Det innebär att världens länder förbundit sig till att gemensamt uppnå en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar värld till 2030. Totalt innehåller agendan 17 mål med 169 delmål och 230 indikatorer. Syftet är att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Sverige har ambitioner att vara ledande i genomförandet av agenda 2030. Kommunerna har en viktig roll att bryta ner de globala målen till lokala förhållanden och en konkret och hanterbar nivå.

1.3 Koppling till andra styrdokument och mål

Exempel på dokument som har påverkan på programmet för ekonomisk hållbarhet.

- Kommunfullmäktiges vision
- Kommunfullmäktiges finansiella mål, God ekonomisk hushållning i Bollnäs kommun

- Mål- och budgetprocessen i Bollnäs kommun
- Lokalförsörjningsprocessen (Investeringsprocessen/byggprocessen)
- Inköspolicy
- Översiktsplan
- Näringslivspolitiskt program

2. Ekonomisk hållbarhet

2.1 Definition av ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet är en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ökning av ekonomiskt kapital får alltså inte ske på bekostnad av en minskning i ekologiskt kapital eller socialt kapital.

Ekonomisk hållbarhet innebär att hushålla med tillgängliga resurser så att även framtida generationer kan få sina behov tillgodosedda. Resurserna ska användas genomtänkt och långsiktigt och det gäller oavsett om det är mänskliga eller materiella resurser. Ekonomisk hållbarhet är exempelvis en fungerande bostads- och arbetsmarknad, medvetna materialval, goda arbetsvillkor, väl underhållet fastighetsbestånd, anläggningar och övriga miljöer samt en långsiktigt fungerande lokal ekonomi.

Den offentliga verksamheten har ett särskilt ansvar för att gå före i ambitionen att skapa ett hållbart samhälle. I relation till samhället och medborgaren borgar långsiktighet för ökad kvalitet. Den offentliga sektorn behöver vara en god förebild i hållbarhetsarbetet och är en stor påverkansfaktor vid inköp. Att ställa ekologiska- och sociala hållbarhetskrav vid upphandling ger signaler till marknaden att styra mot en hållbar utveckling.

Genom tydligt, modigt och kunnigt politiskt ledarskap kan ekonomi och tillväxt nyttjas som verktyg för andra mål för hållbar utveckling. Det ställer krav på ekonomiska prioriteringar och investeringar för långsiktiga samhällsförändringar.

Vissa avstår från att använda ekonomisk hållbarhet som begrepp för att i stället prata om ekonomin som ett verktyg där dess strukturer och institutioner antingen främjar eller hämmar en hållbar utveckling.

2.2 Målområden

Programmet för ekonomisk hållbarhet har tre målområden.

1. En hållbar ekonomi

- **God och hållbar ekonomisk hushållning.** Kommunens tar, förutom till ekonomi och finansiell ställning, alltid hänsyn till ekologiska och sociala konsekvenser och alltid med i ett långsiktigt perspektiv.

- **Helhetsperspektiv – koncernnytta.** Medborgarnas behov ska ligga till grund för utförande och finansiering av den gemensamma välfärden. Fokus ligger på grunduppdraget och kärnverksamheten men alltid ta hänsyn till helheten och samverka över nämnd-, bolag- och verksamhetsgränser.

Kommunen betraktas som en helhet med gemensamma mål och syften, där alla tar ansvar och har samma möjlighet att bidra till att gemensamt utveckla våra verksamheter.

- **Vårda kommunens tillgångar** på ett hållbart sätt så att kommande generationer kan fortsätta utveckla kommunen på bästa sätt. Exempel på tillgångar är kommunens fastigheter, skog, mark, gator och personella resurser. Det handlar om att ta ansvar idag för våra tillgångar så att de håller till kommande generationer.

2. En kommun som växer hållbart

- **Hållbara investeringar** som ska vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt värdeskapande, så att de generationer som har nytta av dem inte urholkar det ekonomiska, ekologiska eller sociala utrymmer för kommande generationer.
- **Översiktsplan** som pekar ut kommunens utvecklingsstrategier, utvecklingsområden och prioriterar och integrerar samtliga hållbarhetsdimensioner som bidrar till medveten samhällsplanering och utveckling som skapar gynnsamma förutsättningar.
- Stimulera till **hållbart näringsliv**
- **Hållbar kompetensförsörjning** med fokus på slutförd gymnasieutbildning och underlätta deltagande i vuxenutbildning.

3. Hållbara inköp och upphandlingar

- **Medveten konsumtion.** Aktivt styra med riktlinjer, villkorssättning och krav i linje med kommunens mål för ekologisk och social hållbarhet.
- **Upphandlingskrav** för hållbarhet.
- **Beteendepåverkan** (nudging²). Genom kunskapsspridning, dialog och samverkan skapa förutsättningar för att göra rätt.

² ”Knuffa människor och organisationer mot en beteendeförändring som gynnar både individen och planeten”.

2.3 Ansvar

Kommunfullmäktige har ansvar för att besluta om finansiella mål, verksamhetsmål, investerings- och driftsbudget, inköbspolicy, ägardirektiv med mera.

Kommunstyrelsen har det kommunövergripande ansvaret för att samordna genomförande och uppföljning.

Nämnd och/eller bolag har ansvar att ta fram och genomföra åtgärder inom ramen för sin verksamhet, delta i det kommungemensamma arbetet samt årligen rapportera i ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser.

2.4 Rådighet

Bollnäs kommuns nämnder och bolag har olika grad av rådighet för att nå målen i programmet för ekonomisk hållbarhet. Det betyder att samverkan mellan olika nämnder och bolag samt med andra samhällsaktörer är av stor vikt för att kunna genomföra programmet och nå målen.

2.5 Genomförande

Program för ekonomisk hållbarhet hanteras i huvudsak inom ramen för Bollnäs kommuns styrmodell för planerings- och uppföljningsprocesser.

4. Uppföljning och revidering

4.1 Uppföljning och ansvar

Arbetet med programmen följs upp inom ramen för Bollnäs kommuns styrmodell för planerings- och uppföljningsprocesser.

Ansvaret för uppföljning åligger kommunstyrelsen samt varje nämnd och bolag.

4.2 Revidering

Dokumentet aktualitetsprövas senast juni 2027. Ansvarig för aktualitetsprövning är kommunstyrelsen.